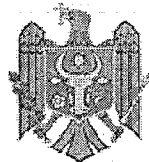

**CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
A REPUBLICII MOLDOVA**

**THE SUPREME COURT OF JUSTICE
OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA**

mun. Chișinău, str. P. Rareș, nr.18,
Republica Moldova, MD-2005,
tel./fax:(+ 373 22) 218768
e-mail: info@csj.md

Chișinău, P. Rareș, 18 street,
Republic of Moldova, MD-2005,
tel./fax:(+373 22) 218768
e-mail: info@csj.md

Nr. 2ra-1360/19 din 05.08.2019

Curții Constituționale a RM

Prin prezenta, în baza încheierii din 31.07. 2019, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție vă expediază cererea depusă de SA Servicii Comunale Florești privind controlul constituționalității prevederilor art.87, ali.2 și 3 Codul muncii al RM , nr. 154-XV din 28 martie 2003.

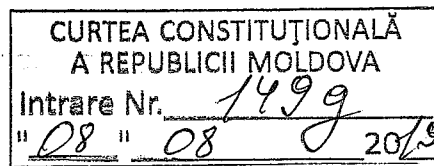
Anexă: copia încheierii din 31.07.2019, cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate adresată Curții Supreme de Justiție, sesizarea adresată Curții Constituționale a RM.

Cu respect,

**Președintele Colegiului civil,
comercial și de contencios administrativ al
Curții Supreme de Justiție**

T.Vieru

Ex:Ioniță Vera

O picătură pentru o viață mai bună!

Moldova, MD-5001
Florești, str. Dacia, 20
Tel: +373 250 2-52-21
Fax: +373 250 2-52-44
www.scf.md
acvaflo@ yahoo.com

23.03 2019

nr. 421

Curtea Constituțională a Republicii Moldova

Reclamant în acțiunea inițială

Pîrît reconvențional:

Voleanschi Alexei Guric

IDNP 0972207381719,

dom.or.Florești str.Independenței,12

Pîrît în acțiunea inițială

Reclamant Reconvențional:

SA"Servicii Comunale Florești",

IDNO:1003607001471,

CERERE

DE RIDICARE A EXCEPȚIEI DE NECONSTITUTIONALITATE

În ordinea articolului 12¹ Cod de Procedură Civilă a Republicii Moldova

În procedura Curții Supreme de Justiție se află pe rol spre examinare pricina civilă nr. 02c-939/19, recurs la Decizia Curții de Apel Bălți din 05.02.2019, pe dosar nr.2a-923/18, prin care a fost admis Apelul declarat de SA"Servicii Comunale Florești" și casată parțial Hotărîrea Judecătorei Soroca sediul Central din 03 octombrie 2018 doar în partea încasării salariului pentru perioada lipsei forțate de la serviciu și emisă o soluție nouă, în rest lăsînd Hotărîrea Judecătorei Soroca sediul Central fără modificări;

La data de 03.10.2018 Judecătoria Soroca sediul Central, examinînd cererea de chemare în judecată înaintată de Voleanschi Alexei împotriva SA"Servicii Comunale Florești", cu privire la restabilirea în funcție și repararea prejudiciului cauzat, a emis Hotărîrea prin care a admis parțial cererea de chemare în judecată și a dispus:

-anularea Ordinului nr.23 din 17.05.2018"Privind concedierea în legătură cu reducerea numărului de personal" ca fiind ilegal.

-restabilirea dl.Voleanschi Alexei în funcția de Șef al Secției Evidență și Control în cadrul SA"Servicii Comunale Florești";

-obligarea SA"Servicii Comunale Florești" privind calcularea și achitarea către Voleanschi Alexei a salariului pentru perioada absenței forțate de la muncă începînd cu data de 18.05.2018 pînă la 03.10.2018, reieșind din salariul de funcție de 8250 lei.

-încasarea din contul SA"Servicii Comunale Florești" în beneficiul dl.Voleanschi Alexei a prejudiciului moral în sumă de 4000(patru mii) lei;

-încasarea din contul SA"Servicii Comunale Florești" în beneficiul dl.Voleanschi Alexei a cheltuielilor de judecată pentru asistență juridică și pentru transport în sumă de 5450(cinci mii patru sute cincizeci) lei;

Hotărîrea a fost apelată de către SA"Servicii Comunale Florești" considerînd-o neîntemeiată și ilegală depunînd la data de 09.10.2018, cerere de apel asupra Hotărîrii Judecătorei Soroca sediul Central din 03.10.2018 în partea admitterii pretențiilor lui Voleanschi Alexei, cerînd rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărîri prin care acțiunea lui Voleanschi Alexei să fie respinsă ca neîntemeiată; Încasarea din contul dlui.Voleanschi Alexei către contul SA"Servicii Comunale

Florești” a sumelor bănești achitate către d-lui conform hotărârii Judecătorei Soroca Sediul Central din 03.10.2018, cât și a cheltuielilor de judecată suportate de întreprindere în privința cauzei.

La data de 05.02.2019 Instanța de Apel s-a pronunțat prin Decizie, în care a fost admis Apelul declarat de SA”Servicii Comunale Florești” casînd parțial Hotărîrea Judecătorei Soroca sediul Central din 03 octombrie 2018 doar în partea încasării salariului pentru perioada lipsei forțate de ia serviciu și emisă o soluție nouă, în rest a lăsat fără modificări Hotărîrea Judecătorei Soroca sediul Central din 03.10.2018.

Studiînd motivele invocate de instanța de Apel, în raport cu baza normativă guvernantă speței, cu probele prezentate în ședințele de judecată, considerînd Decizia Curții de Apel Bălți din 05 februarie 2019 ilegală și nefondată, fiind prezente temeiurile prevăzute de art. 432 CPC, SA”Servicii Comunale Florești” a depus recurs asupra Deciziei nominalizate, susținînd că decizia recurată este ilegală și neîntemeiată, Instanța admițînd o interpretare eronată a legii și ezitînd a aplica legea aplicabilă, neclarificînd circumstanțele cauzei, constatările instanței fiind străine situației de fapt sînt doar o reiterare a argumentelor aduse de intimat fără a le colabora cu situația faptică și prevederile legii guvernante a acestor categorii de raporturi.

În motivarea pretențiilor sale, reclamantul în acțiunea inițială Voleanschi Alexei face trimitere la prevederile articolului 87 alin. (2) și (3) al Codului Muncii al Republicii Moldova nr. 154-XV din 28 martie 2003, potrivit cărora:

(2) Concedierea persoanei alese în organul sindical și neeliberate de la locul de muncă de bază se admite cu respectarea modului general de concediere și doar cu acordul preliminar al organului sindical al cărui membru este persoana în cauză.

(3) Conducătorii organizației sindicale primare (organizatorii sindicali) neeliberați de la locul de muncă de bază nu pot fi concediați fără acordul preliminar al organului sindical ierarhic superior.

Instanța care a admis acțiunea, notînd că la data emiterii ordinului de concediere, dl Voleanschi Alexei pe lîngă funcția de bază deținea și funcția de Președinte al Comitetului Sindical a SA”Servicii Comunale Florești”, prin urmare concedierea acestuia trebuia să fie admisă doar cu acordul preliminar al organului sindical ierarhic superior, iar ultimul prin hotărîrea nr.14 din 30.03.2018 a hotărît de a expune dezacordul asupra deciziei de concediere a dlui Voleanschi Alexei.

Prevederea normei art. 87 alin. (2) și (3) al Codului Muncii al Republicii Moldova nr. 154-XV din 28 martie 2003 este în contradicție cu Articolele 4 alin. (1) și alin. (2), 7, 8, 16, 20 și art. 54 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova. Dat fiind faptul că controlul constituționalității actului legislativ aplicat este de competența Curții Constituționale a Republicii Moldova, SA”Servicii Comunale Florești” formulează prezenta cerere de ridicare a excepției de neconstituționalitate, care potrivit art. 260 alin. (1) lit. c) Cod de Procedură Civilă obligă instanța judecătorească să suspende procesul și să formuleze prin încheiere judecătorească o sesizare a Curții Constituționale.

Cu referire la Hotărîrea Curții Constituționale nr. 34 din din 08.12.2017

privind interpretarea Articolului 135 alineat (1) litera b) din Constituția Republicii Moldova subliniem faptul că înaltă Curte Constituțională a reținut că, în eventualitatea refuzului excepției de neconstituționalitate și a rezolvării litigiului fără soluționarea prealabilă acesteia de către instanța de contencios constituțional, judecătorul ordinar ar dobîndi prerogative improprii instanței judecătorești. Din aceste rațiuni, înaltă Curte a decis că **judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate**, ci se va limita exclusiv la verificarea următoarelor condiții (§ 82):

- obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la Art. 135 alin. (1) lit. b) din Constituția Republicii Moldova;

- excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

- prevederile contestate au fost aplicate sau urmează să fie aplicate la soluționarea cauzei;

- nu există o hotărîre anterioară a Curții avînd drept obiect prevederile contestate;

Curtea a reținut că verificarea constituționalității normelor contestate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale.

150
Din aceste considerente, judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decât doar în condițiile menționate mai sus. Prin urmare, orice instanță judiciară chemată să soluționeze un litigiu, în ipoteza unei îndoieli cu privire la constituționalitatea unei dispoziții, are atât puterea, cât și obligația să se adreseze Curții Constituționale.

NORMA DE DREPT SUPUSĂ VERIFICĂRII CONSTITUȚIONALITĂȚII

Prezenta sesizare are drept obiect de examinare prevederea art. 87 alin.(2) și (3) Codului Muncii al Republicii Moldova nr. 154-XV din 28 martie 2003, dat fiind faptul că sintagma respectivă contravine atât normelor Articolelor 4 alin. (1) și alin. (2), 7, 8 alin. (1) și alin. (2), 16, art. 20, art. 54 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova, cât și Articolelor 1 și 14 al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale, normele contestate neconstituționale fiind următoarele:

„Articolul 87. Interzicerea concedierii fără acordul organului sindical

(2) *Concedierea persoanei alese în organul sindical și neeliberate de la locul de muncă de bază se admite cu respectarea modului general de concediere și doar cu acordul preliminar al organului sindical al cărui membru este persoana în cauză.*

(3) *Conducătorii organizației sindicale primare (organizatorii sindicali) neeliberați de la locul de muncă de bază nu pot fi concediați fără acordul preliminar al organului sindical ierarhic superior.*

I. CADRUL NORMATIV PERTINENT

1. Constituția Republicii Moldova adoptată la data de 29 iulie 1994

(publicată în Monitorul Oficial nr. 1 din 12 august 1994)

Articolul 4

Drepturile și libertățile omului

(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.

Articolul 7

Constituția, Lege Supremă

Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică.

Articolul 8

Respectarea dreptului internațional și a tratatelor internaționale

(1) Republica Moldova se obligă să respecte Carta Organizației Națiunilor Unite și tratatele la care este parte, să-și bazeze relațiile cu alte state pe principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional.

(2) Intrarea în vigoare a unui tratat internațional conținând dispoziții contrare Constituției va trebui precedată de o revizuire a acesteia.

Articolul 16

Egalitatea

(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sînt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.

Articolul 20

Accesul liber la justiție

(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.

Articolul 54

Restrîngerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

2. Convenția Europeană a Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale (încheiată la Roma în data de 04 noiembrie 1950 și ratificată de Republica Moldova prin Hotărîrea Parlamentului nr. 1298—XIII din 24 iulie 1997)

Articolul 1. Obligația de a respecta drepturile omului

Înaltele părți contractante recunosc oricărei persoane aflate sub jurisdicția lor drepturile și libertățile definite în titlul I al prezentei convenții.

Articolul 6. Dreptul la un proces echitabil

1. Orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa. Hotărîrea trebuie să fie pronunțată în mod public, dar accesul în sala de ședință poate fi interzis presei și publicului pe întreaga durată a procesului sau a unei părți a acestuia în interesul moralității, al ordinii publice ori al securității naționale într-o societate democratică, atunci cînd interesele minorilor sau protecția vieții private a părților la proces o impun, sau în măsura considerată absolut necesară de către instanță atunci cînd, în împrejurări speciale, publicitatea ar fi de natură să aducă atingere intereselor justiției.

Articolul 13. Dreptul la un recurs efectiv

Orice persoană, ale cărei drepturi și libertăți recunoscute de prezenta convenție au fost încălcate, are dreptul să se adreseze efectiv unei instanțe naționale, chiar și atunci cînd încălcarea s-ar datora unor persoane care au acționat în exercitarea atribuțiilor lor oficiale.

Articolul 14. Interzicerea discriminării

Exercitarea drepturilor și libertăților recunoscute de prezenta convenție trebuie să fie asigurată fără nici o deosebire bazată, în special, pe sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere sau orice altă situație.

Articolul 1. al Primului protocol Adițional al Convenției

Protecția proprietății

Orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale.

Nimeni nu poate fi lipsit de proprietatea sa decît pentru cauză de utilitate publică și în condițiile prevăzute de lege și de principiile generale ale dreptului internațional.

1. Codul Muncii al Republicii Moldova nr. 154-XV din 28 martie 2003

(publicat în Monitorul Oficial nr. 159-162 din 29 iulie 2003)

Articolul 10. Drepturile și obligațiile angajatorului

(1) Angajatorul are dreptul:

- a) să încheie, să modifice, să suspende și să desfacă contractele individuale de muncă cu salariații în modul și în condițiile stabilite de prezentul cod și de alte acte normative;
- b) să ceară salariaților îndeplinirea obligațiilor de muncă și manifestarea unei atitudini gospodărești față de bunurile angajatorului;
- c) să stimuleze salariații pentru munca eficientă și conștiincioasă;
- d) să tragă salariații la răspundere disciplinară și materială în modul stabilit de prezentul cod și de alte acte normative;

Articolul 87. Interzicerea concedierii fără acordul organului sindical

(2) Concedierea persoanei alese în organul sindical și neeliberate de la locul de muncă de bază se admite cu respectarea modului general de concediere și doar cu acordul preliminar al organului sindical al cărui membru este persoana în cauză.

(3) Conducătorii organizației sindicale primare (organizatorii sindicali) neeliberați de la locul de muncă de bază nu pot fi concediați fără acordul preliminar al organului sindical ierarhic superior.

(4) Organele sindicale (organizatorii sindicali) indicate la alin. (1)-(3) își vor comunica acordul sau dezacordul (opinia consultativă) argumentat în scris privind concedierea salariatului în termen de 10 zile lucrătoare de la data solicitării acordului (opinie consultative) de către angajator. În cazul în care răspunsul nu a fost primit de angajator în acest termen, acordul (comunicarea opiniei consultative) a organului respectiv se prezumă.

(3) Concedierea din inițiativa administrației a persoanei alese în organele sindicale și neeliberate de la locul de muncă de bază se admite, cu respectarea modului general de concediere, doar cu consimțămîntul preliminar al organului sindical al cărui membru această persoană este. Conducătorii organizației sindicale primare (organizatorii sindicali) necliberați de la locul de muncă de bază nu pot fi concediați din inițiativa administrației fără consimțămîntul preliminar al organului sindical ierarhic superior.

ARGUMENTELE ÎN SUSȚINEREA NECONSTITUȚIONALITĂȚII NORMEI

ART. 87 ALIN. (2) și (3) al CODUL MUNCII NR. 154-XV DIN 28 MARTIE 2003

În conformitate cu art. 43 alin.(1) al Constituției R. Moldova, orice persoană are dreptul la muncă, la libera alegere a muncii, la condiții echitabile și satisfăcătoare de muncă. În același sens, Pactul internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale din 16.12.1966, ratificat prin Hotărârea Parlamentului nr. 217 din 28.07.1990, (art. 6 și art. 7) recunoaște dreptul la muncă liber aleasă oricărei persoane, în condiții juste și prielnice care să asigure acesteia o remunerare adecvată, securitatea și igiena muncii, posibilități de creștere și promovare egale pentru fiecare și un echilibru între timpul de muncă și cel de odihnă. Din prevederile constituționale și cele internaționale rezultă preocuparea statului și entităților internaționale pentru protejarea și promovarea muncii, ca instrument de asigurare a unui trai decent, dar și ca mijloc de realizare a personalității umane.

Totodată, având în vedere specificul procesului de muncă, dar și al poziționării ierarhice diferite a subiecților raporturilor de muncă, atât normele naționale cât și cele internaționale stabilesc un minim de garanții, menite să asigure un echilibru dintre angajați și angajatori, dar și o protecție adecvată a demnității, securității și stabilității angajaților. Instituirea unui minim de garanții, însă, nu semnifică impunerea unor tipare pentru derularea relațiilor dintre subiecții raporturilor de muncă, ci, așa cum prevede art. 43 alin.(4) al Constituției R. Moldova, instituie anumite standarde minime, urmînd ca înșiși subiecții acestor raporturi să stabilească conținutul lor, prin contracte individuale (sau colective de muncă), încheiate în urma negocierilor libere.

Conform clasificării contractelor de drept privat, contractele individuale de muncă se prezintă drept contracte sinalagmactice în cadrul cărora fiecare dintre părți se obligă reciproc, astfel încât prestației fiecăreia din ele îi corespunde o prestație a celeilalte părți, fiecare din prestații fiind cauză imediată pentru prestațiile reciproce. Raportate la relațiile de muncă, aceste obligații constau, de principiu, în: prestarea muncii și respectarea disciplinei muncii, de către salariat, pe de o parte, și remunerarea muncii și asigurarea condițiilor de prestare a muncii, de către angajator, pe de altă parte.

Caracterul sinalagmatic al contractelor de muncă, ajustat de regimul protector al legislației muncii a R. Moldova, presupune dreptul părților de a înceta aceste relații în cazul în care angajatul nu mai dorește, nu mai poate să desfășoare munca la care s-a obligat, nu-și respectă obligațiile asumate prin contract sau în alte cazuri care nu depind de voința părților. În toate aceste cazuri, temeiurile de încetare a contractelor de muncă sunt prevăzute expres de Codul muncii al R. Moldova, fiind categorisite în :

- *încetarea contractului de muncă în circumstanțe ce nu depind de voința părților (angajat sau angajator);*
- *desfacerea contractului de muncă din inițiativa angajatului (demisie);*
- *desfacerea contractului de muncă din inițiativa angajatorului (concediere).*

Dacă în cazul încetării contractului de muncă în circumstanțe ce nu depind de voința părților contractul încetează ca urmare a intervenției unor factori obiectivi, atunci în cazul încetării contractului ca urmare a demisiei sau concedierii, încetarea relațiilor de muncă are loc ca urmare a manifestării de voință a uneia din părți, căreia legea i-a atribuit efecte juridice, prezentându-se ca prerogativă (drept) al părților de încetare a contractului de muncă. Cât privește concedierea, aceasta se prezintă ca rezultat al exercitării dreptului de desfacere a contractului de muncă de către angajator, în anumite condiții stabilite de lege. De principiu, această prerogativă (drept) a angajatorului nu poate fi exercitată de către acesta în mod discreționar, ci doar în cazurile și condițiile prevăzute de lege. Pe de altă parte, atunci când se regăsesc cazurile și sunt întrunite condițiile prevăzute de lege, angajatorul este liber să-și exercite acest drept, ca prerogativă (drept) garantată de lege.

În acest sens, art. 4 al Convenției nr.158 din 22.06.1982 cu privire la încetarea raporturilor de muncă din inițiativa patronului, ratificată prin Hotărârea Parlamentului nr. 994 din 15.10.1996 stabilește expres că: „Raporturile de muncă ale unui lucrător nu vor înceta decît dacă există un motiv valabil

pentru o asemenea încetare legat de capacitatea sau conduita lucrătorului sau bazat pe cerințele operaționale ale întreprinderii, instituției sau serviciului”.

Respectiva prerogativă a patronului este un drept ce derivă atât din esența raporturilor contractuale de muncă cât și din statutul său de întreprinzător/comerciant - subiect implicat în relațiile de producere, repartizare, schimb și consum de bunuri și servicii, participant al pieței și al economiei naționale.

Statutul de întreprinzător în cadrul economiei naționale este reglementat de art. 9 și art. 126 ale Constituției R. Moldova care stabilesc principiile de bază ale funcționării economiei naționale. Art. 9 alin. 3 al Constituției stabilește 3 factori de bază ai economiei naționale care-i definesc esența și principiile:

- piața, libera inițiativă economică și concurența loială, iar, art. 126 al Constituției, declară economia Republicii Moldova ca economie de piață, de orientare socială, bazată pe proprietatea privată și pe proprietatea publică, antrenate în concurență liberă, în care Statul trebuie să asigure, printre altele, libertatea comerțului și activității de întreprinzător, protecția concurenței loiale, crearea unui cadru favorabil valorificării tuturor factorilor de producție și inviolabilitatea investițiilor persoanelor fizice și juridice, inclusiv străine.

Reieșind din aceste prevederi, rezultă că statutul de întreprinzător presupune garanții atât pentru alegerea liberă a domeniilor de activitate și a formelor de realizare a activității de întreprinzător cât și garanții pentru realizarea efectivă a acestor activități, iar, sub acest aspect, este important ca statul să asigure întreprinzătorului condiții pentru desfășurarea liberă a activității sale, inclusiv și prin supravegherea ocrotirii acestor norme de către instanțele judecătorești, iar în cazul nostru, prin hotărârea adoptată – nu realizează această sarcină, prevederile normei constituționale sunt nesocotite.

Este indiscutabil că dreptul de întemeiere și afiliere la sindicate, consacrat de art. 42 al Constituției, este un drept fundamental al salariaților care trebuie ocrotit și garantat de stat. Cu toate acestea, acțiunile și garanțiile statului trebuie să fie proporționale și echilibrate, și să nu încalce drepturile și libertățile altor subiecți (ale întreprinzătorilor).

În acest sens, prevederile art. 55 al Constituției R. Moldova impun exercitarea cu bună credință a drepturilor și libertăților constituționale fără să se încalce drepturile și libertățile altora.

În cazul nostru obiectul prezentei adresări, proporționalitatea și echilibrul nu au fost respectate, astfel încât, prin adoptarea hotărârii din 03.10.2018, instanța de fond, aplicând direct norma legală prevăzută de Codul muncii, a supragarantat dreptul salariatului de a se afilia în sindicate în detrimentul dreptului întreprinzătorilor de a realiza în mod liber activitatea de întreprinzător care să permită valorificarea tuturor factorilor de producție (inclusiv a factorului de muncă) și să asigure inviolabilitatea investițiilor persoanelor fizice și juridice.

Dezechilibrul considerabil este creat prin faptul că, deși dreptul de afiliere la sindicate este un drept conex care nu ține de esența raporturilor de muncă, având menirea doar de a asigura apărarea intereselor salariaților în raport cu angajatorii și alți subiecți (nu neapărat în cadrul contractului individual de muncă), prevederile legale atribuite de instanță, nejustificat, acestui drept caracter de esență, ingerându-l în relațiile dintre angajator și angajat, ca un element esențial, care paralizează dreptul angajatorului de desfășurare a contractului individual de muncă chiar și în cazurile prevăzute de lege.

Nefiind un element esențial al contractului de muncă, afilierea la sindicat nu poate constitui un motiv temeinic pentru restrângerea sau condiționarea exercitării drepturilor care derivă nemijlocit din contractul de muncă - inclusiv, dreptul angajatorului de a desface contractul de muncă, în cazurile și condițiile prescrise de lege. Prin urmare, restrângerea și condiționarea exercitării dreptului angajatorului de a reduce, sau de a desface contractul de muncă cu angajatul membru de sindicat cât și conducător al acestui organ, fără acordul organelor sindicale superioare, nu poate fi considerată drept o măsură necesară și nici proporțională, dat fiind faptul că, în primul rând, această restrângere vizează alte raporturi decât cele sindicale, iar, în al doilea rând, că Statul garantează, nemijlocit, acest drept atât salariaților cât și angajatorului. În acest sens, facem trimitere și la prevederile art. 54 al Constituției care stabilesc expres că: *(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.*

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sînt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării

drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.

Reieșind din cele expuse, rezultă că, deși în textele de lege aplicate în Hotărârile instanțelor, care fac obiectul prezentei adresări, este vorba de o restrângere a drepturilor angajatorului de a concedia salariații pe motiv de apartenență sindicală, această restrângere nu este în concordanță cu alin. (1), (2) și (4) ale art. 54 al Constituției R. Moldova, restrângerea necorespunzând normelor dreptului internațional și nefiind în interesele securității naționale, integrității teritoriale și bunăstării economice a țării, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

Mai mult, instanțele apreciind ca ilegală concedierea pe criteriu de apartenență la sindicat sau ocupare a unei funcții în sindicat, a instituit o diferență de tratament în privința transferării, sancționării și concedierii salariaților, condiții discriminatorii între două categorii de salariați ce prestează muncă în aceleași condiții – cei care sunt membri de sindicat și cei care nu sunt – încălcând, astfel, și prevederile art. 16 al Constituției R. Moldova care instituie principiul egalității tuturor în fața legii. Diferența de tratament instituită prin Hotărârile date, care fac obiectul prezentei adrese, sunt contrare și Pactului internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale din 16.12.1966 care, la art. 2 alin. (2), prevede:

„Statele părți la prezentul Pact se angajează să garanteze că drepturile enunțate în el vor fi exercitate fără nici o discriminare întemeiată pe rasă, culoare, sex, limbă, religie, opinie politică sau orice altă opinie, origine națională sau socială, avere, naștere sau pe orice altă împrejurare”.

În același sens, Convenția nr. 111 din 25.06.58, privind discriminarea în domeniul ocupării forței de muncă și exercitării profesiei, ratificată prin Hotărârea Parlamentului nr. 593 din 26.09.1995, la art. 2, stabilește că:

„Orice stat membru care aplică prezenta convenție se angajează să formuleze și să practice o politică națională care să urmărească promovarea, prin metode adaptate condițiilor și uzanțelor naționale, a egalității de posibilități și de tratament în materie de ocupare a forței de muncă și exercitare a profesiei, în scopul eliminării oricăror discriminări”.

Definind înțelesul noțiunii de discriminare, art. 1, alin. (1) al Convenției nr. 111 din 25.06.1958 prevede că aceasta presupune:

„a) orice diferențiere, excludere sau preferință întemeiată pe rasă, culoare, sex, religie, convingeri politice, ascendență națională sau origine socială, care are ca efect să suprimă sau să știrbească egalitatea de posibilități sau de tratament în materie de ocupare a forței de muncă și de exercitare a profesiei;

b) orice altă diferențiere, excludere sau preferință având ca efect suprimarea sau știrbirea egalității de posibilități sau de tratament în materie de ocupare a forței de muncă și exercitare a profesiei, care ar putea fi specificată de către statul membru interesat după consultarea organizațiilor reprezentative ale celor care angajează și a organizațiilor lucrătorilor, dacă acestea există, precum și a altor organisme competente”.

Pe de altă parte, tratamentul favorizant acordat de instanțe dlui. Voleanschi ca membru organului de conducere a sindicatului, în ceea ce privește concedierea prin reducerea funcției, creează premise și încurajează comportamentul abuziv și de rea credință al membrilor acestora, din moment ce condiționează aplicarea acestor măsuri fără acordul organelor sindicale al căror membri sunt, or fiind membri ai organizațiilor sindicale conduse de respectivele organe, având interese comune cu acestea, fiind în relații de afiliere, și plătindu-le cotizații, obținerea acordului organelor sindicale în aceste cazuri este marcată de subiectivismul acestor organe, în detrimentul angajatorului. Totodată, instituirea și menținerea acestui regim diferențiat favorizează apariția și manifestarea arbitrariului în relațiile de muncă, afectând grav disciplina și securitatea muncii și punând în pericol patrimoniul angajatorului per ansamblu.

Considerăm că circumstanțele expuse în prezenta adresă sunt suficiente și justifică solicitarea noastră de a supune **Controlului constituționalității** prevederii art. 87 alin. (2) și (3) al Codului Muncii al

Republicii Moldova nr. 154-XV din 28 martie 2003, cît și **Declararea neconstituționalității** prevederii art. 87 alin. (2) și (3) al Codului Muncii al Republicii Moldova nr. 154-XV din 28 martie 2003.

Normele legale, legate de conținutul textelor citate în articolul dat, indică clar asupra unei aprecieri incorecte între prevederile Codului Muncii care contravin mai multor articole ale Constituției RM, din motiv că subordonează acțiunile instanțelor judecătorești comportamentului organului sindical. În acest caz, interpretările instanțelor legate de aceste norme, acordă practice organului sindical prerogative jurisdicționale în detrimentul instanțelor judecătorești (care sunt private astfel de acest drept), din moment ce elementul decisiv în adoptarea soluțiilor de către instanțele judecătorești este existența acordului negativ al organului sindical ierarhic superior, și nu examinarea multiaspectuală și intima convingere a Instanțelor de Judecată.

În contextul celor expuse și în conformitate cu articolul 12¹, art. art. 55, 56, 75, 80, 81, 203, 208, art. 260 alin. (1) lit. e) Cod de Procedură Civilă, —

SOLICITĂM:

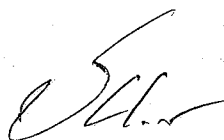
1. Primirea și admiterea cererii de ridicare a excepției de neconstituționalitate;
2. Sesizarea Curții Constituționale a Republicii Moldova cu capetele înaintate prin prezenta cerere;
3. **Controlul constituționalității** prevederii art. 87 alin. (2) și (3) al Codului Muncii al Republicii Moldova nr. 154-XV din 28 martie 2003;
4. **Declararea neconstituționalității** prevederii art. 87 alin. (2) și (3) al Codului Muncii al Republicii Moldova nr. 154-XV din 28 martie 2003.
5. Examinarea prezentei adresări în lipsa reprezentantului SA "Servicii Comunale Florești".

NOTĂ:

Examinînd circumstanțele de fapt și de drept asemănătoare celor invocate mai sus, Înalta Curte prin Hotărîrea nr. 34 din 08.12.2017 a fost admisă excepția de neconstituționalitate ridicată de către reprezentantul Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, Andrei Șveț, în dosarul nr. 3-1812/15, examinat la Judecătoria Chișinău, sediul Centru și a fost declarată neconstituțională teza întîi „Concedierea salariaților membri de sindicat în cazurile stipulate la art. 86 alin. (1) lit. c), e) și g) poate avea loc doar cu acordul preliminar scris al organului (organizatorului) sindical din unitate.” de la articolul 87 alineatul (1) din Codul muncii al Republicii Moldova nr. 154-XV din 28 martie 2003, în redacția anterioară Legii nr. 188 din 21 septembrie 2017.

Cu Mult Respect

**Director-interimar a
SA "Servicii Comunale Florești**

UNGUREANU Vitalie

Prima instanță: Judecătoria Soroca, sediul Central (jud. G. Tocaiuc)

Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (jud. S. Procopciuc, E. Grumeza, N. Chircu)

ÎNCHEIERE

31 iulie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Ion Druță
Tatiana Vieru
Ala Cobăneanu
Victor Burduh
Oleg Sternioală

examinând recursul declarat de Societatea pe Acțiuni „Servicii Comunale Florești”,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Alexei Voleanschi împotriva Societății pe Acțiuni „Servicii Comunale Florești” cu privire la anularea ordinului de concediere, restabilirea în funcție, încasarea salariului pentru absența forțată de la muncă, prejudiciului moral și cheltuielilor de judecată,
împotriva deciziei din 05 februarie 2019 a Curții de Apel Bălți,

c o n s t a t ă :

La 28 iunie 2018 reclamantul Alexei Voleanschi a depus cerere de chemare în judecată împotriva SA „Servicii Comunale Florești” solicitând anularea ordinului nr. 23 din 17 mai 2018 privind concedierea în legătură cu reducerea numărului de personal; restabilirea în funcția de șef al Secției Evidență și Control a SA „Servicii Comunale Florești”; încasarea salariului pentru absența forțată de la muncă începând cu 18 mai 2018 până la data restabilirii, rezultând din salariul de funcție în mărime de 8250 de lei; încasarea prejudiciului moral în mărime de 20000 de lei; încasarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 03 octombrie 2018 a Judecătoriei Soroca, sediul Central s-a admis parțial acțiunea depusă de Alexei Voleanschi; s-a anulat ordinul nr. 23 din 17.05.2019 „privind concedierea în legătură cu reducerea numărului de personal” ca fiind ilegal; s-a restabilit Alexei Voleanschi în funcția de șef al Secției evidență și control în cadrul SA „Servicii Comunale Florești”; s-a obligat SA „Servicii Comunale Florești” să calculeze și să achite lui Alexei Voleanschi salariul pentru perioada absenței forțate de la muncă începând cu data de 18.05.2018 până la data 03.10.2018 rezultând din salariul de funcție de 8250 de lei; s-a încasat de la SA „Servicii Comunale Florești” în beneficiul lui Alexei Voleanschi prejudiciul moral în sumă de 4000 de lei; s-au încasat de la SA „Servicii Comunale Florești” în beneficiul lui Alexei Voleanschi cheltuielile de judecată pentru asistență juridică în

sumă de 5000 de lei și cheltuieli de transport în mărime de 450 de lei; hotărârea urmând a fi executată imediat în partea ce ține de restabilirea la serviciu și încasarea unui salariu mediu lunar pentru absența forțată de la muncă în mărime de 8250 de lei.

Prin decizia din 05 februarie 2019 a Curții de Apel Bălți, corectată prin încheierea din 13 februarie 2019, s-a admis apelul declarat de SA „Servicii Comunale Florești”; s-a casat parțial hotărârea din 03 octombrie 2018 a Judecătoriei Soroca, sediul Central în partea încasării salariului pe perioada absenței forțate de la serviciu și în această parte a fost emisă o nouă hotărâre prin care s-a încasat în beneficiul lui Alexei Voleanschi de la SA „Servicii Comunale Florești” salariul brut pentru perioada de 17 mai 2018 – 03 octombrie 2018 în mărime de 36850 de lei; s-a încasat în beneficiul statului de la SA „Servicii Comunale Florești” taxa de stat în mărime de 1430,25 de lei; în rest hotărârea din 03 octombrie 2018 a Judecătoriei Soroca, sediul Central a fost menținută.

La 17 aprilie 2019 și la 03 mai 2019, conform ștampilei aplicate pe plicul poștal (f.d. 152, 163), SA „Servicii Comunale Florești” a declarat recurs împotriva deciziei din 05 februarie 2019 a Curții de Apel Bălți solicitând admiterea cererii de recurs, casarea deciziei contestate cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii.

Tot la 03 mai 2019, conform ștampilei aplicate pe plicul poștal (f.d. 163), SA „Servicii Comunale Florești” a înaintat cerere de ridicare a excepției de neconstituționalitate solicitând admiterea cererii de ridicare a excepției de neconstituționalitate; sesizarea Curții Constituționale a RM privind controlul constituționalității prevederilor art. 87 alin. (2) și (3) al Codului muncii al RM nr. 154-XV din 28 martie 2003; declararea neconstituționalității prevederilor art. 87 alin. (2) și (3) al Codului muncii al RM nr. 154-XV din 28 martie 2003.

În conformitate cu art. 12¹ alin. (5) Cod de procedură civilă, instanța de judecată poate ridica excepția de neconstituționalitate doar dacă cererea de chemare în judecată sau cererea de apel a fost acceptată în modul prevăzut de lege ori dacă cererea de recurs împotriva hotărârii sau deciziei curții de apel a fost declarată admisibilă conform legii.

Prin încheierea din 17 iulie 2019 a Curții Supreme de Justiție completul din 3 judecători a considerat recursul admisibil și a decis examinarea acestuia în fond de un complet din 5 judecători.

Examinând cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate depusă de SA „Servicii Comunale Florești”, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată necesitatea ridicării excepției de neconstituționalitate cu sesizarea Curții Constituționale.

În conformitate cu art. 12¹ alin. (1) și (2) Cod de procedură civilă, în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională.

La ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, instanța nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării

sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție;

b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.

Conform paragrafului 82 din Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 09 februarie 2016, pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție, judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

În paragraful 83 din Hotărârea menționată, Curtea Constituțională a reținut că, verificarea constituționalității normelor contestate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale, iar judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decât doar în condițiile menționate la paragraful 82.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că sunt întrunite condițiile necesare pentru ridicarea excepției de neconstituționalitate stabilite în art. 12¹ alin. (2) Cod de procedură civilă și de Curtea Constituțională în Hotărârea nr. 2 din 09 februarie 2016.

La caz, obiectul cererii de ridicare a excepției de neconstituționalitate constituie prevederile art. 87 alin. (2) și (3) al Codului muncii al RM nr. 154-XV din 28 martie 2003.

Colegiul atestă că obiectul excepției de neconstituționalitate face parte din categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, excepția este ridicată de către SA „Servicii Comunale Florești”, care este parte a prezentului litigiu, iar prevederile contestate sunt aplicabile cauzei.

Totodată, s-a constatat că o hotărâre anterioară a Curții Constituționale, având ca obiect prevederile invocate de solicitant nu există, motiv din care cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate urmează a fi admisă.

Instanța de recurs menționează că cererea de sesizare a Curții Constituționale privind verificarea constituționalității normei indicate supra, depusă de SA „Servicii Comunale Florești”, constituie o prerogativă a părții din proces.

Prin urmare, prevederile legale a căror control constituțional se solicită de SA „Servicii Comunale Florești” sunt pertinente soluționării litigiului dedus judecății, or, excepția de neconstituționalitate este ridicată asupra prevederilor art. 87 alin. (2) și (3) al Codului muncii al RM nr. 154-XV din 28 martie 2003, pe care și-au întemeiat poziția sa instanțele ierarhic inferioare la emiterea soluțiilor adoptate.

Totodată, ca rezultat al admiterii cererii cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit

al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a amâna examinarea recursului în prezenta cauză, rezultând din dispozițiile art. 12¹ alin. (3) Cod de procedură civilă, conform cărora ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate se amână pledoariile.

În urma celor relatate Colegiul civil comercial și contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite cererea depusă de SA „Servicii Comunale Florești” privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 87 alin. (2) și (3) al Codului muncii al RM nr. 154-XV din 28 martie 2003, cu amânarea examinării recursului până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate.

În conformitate cu art. 12¹, art. 269 - 270 Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se admite cererea depusă de Societatea pe Acțiuni „Servicii Comunale Florești” privind ridicarea excepției de neconstituționalitate.

Se transmite Curții Constituționale cererea depusă de Societatea pe Acțiuni „Servicii Comunale Florești” privind controlul constituționalității prevederilor art. 87 alin. (2) și (3) al Codului muncii al RM nr. 154-XV din 28 martie 2003.

Se amână examinarea recursului declarat de Societatea pe Acțiuni „Servicii Comunale Florești” împotriva deciziei din 05 februarie 2019 a Curții de Apel Bălți, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Alexei Voleanschi împotriva Societății pe Acțiuni „Servicii Comunale Florești” cu privire la anularea ordinului de concediere, restabilirea în funcție, încasarea salariului pentru absența forțată muncă, prejudiciului moral și cheltuielilor de judecată, până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,

judecătorul

Judecătorii

/semnătura/

/semnătura/

/semnătura/

/semnătura/

/semnătura/

Ion Druță

Tatiana Vieru

Ala Cobăneanu

Victor Burduh

Oleg Sternioală

Copia corespunde originalului,

Judecător

Oleg Sternioală